بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2023/HC-A/142
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް / [illegible]، [illegible]
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: [illegible]

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު [illegible]
ފަނޑިޔާރު [illegible] މުޙައްމަދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 18 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1447
08 ޑިސެންބަރު 2025

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ނިމިގެން ހުކުމްކުރި ތާރީޚް:

22 ރަމަޟާން 1444

13 އޭޕްރީލް 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 108/ESC/2019
- **ނިންމި ތަން:** މާލޭސިޓީގެ ކުދިކުދި ދަޢުވާ ބެލުމުގެ ޓްރައިބިއުނަލް
- **ބާވަތް:** ޖަރީމާއާ ނުބެހޭ ސިވިލް
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 04 ޑިސެމްބަރު 2019
- **ނިޔާވި ތާރީޚް:** 12 ޖަނަވަރީ 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް / މާލޭ، ރ.ކ.ނ ބޮޑުފިޔާ

ދާއިމީ އެޑްރެސް: ސަލީމީ ވިލާ، މާލެ / ގއ.ކ ވިލިނގިލި

އަރަދު އާސިފް، ފްލެޓްޔާ / ކ.ގަން

އިސްމާޢީލް ޝާހިދު، ޖިލިޔާނީ / ގއ.ކ ވިލިނގިލި

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތް

ހުސައިނު ޖައުފަރުގެ ވާރިސް

ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހޯމްވިލާ، ހުސައިނު ޖައުފަރުގެ އަހުމަދު ޢަބްދުއްސަމަދު

ހޯމްވިލާ ހުސައިނު ޖައުފަރުގެ އާއިލާގެ ސަރުކާރު ހަސީބު

ނޯޓް - ހައިކޯޓުގެ ޖެނެރަލް ރެގިއުލޭޝަން - ވާރިސުންނަށްޓަކައި 4S ވަނަ މާއްދާ - އަދި އެ - ހައިކޯޓުގެ ރެގިއުލޭޝަނުގެ 16S ވަނަ މާއްދާ - ހުށަހެޅުމާއި

ދުށިހެޅިން ހުކުމް - ނެގުމަށް އަދި ކަނޑައަޅާ

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ސަޢީދުގެ ރައުޔު:

(މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަރްމީލާ އާއި ފަނޑިޔާރު [illegible]
މުޙައްމަދު [illegible] ތާއީދުކުރެއެވެ.)

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/E8C/2019 ޤަޟިއްޔާ [illegible] އެދި [illegible] / [illegible]، [illegible] [illegible]¹ [illegible] [illegible] ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible]، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. [illegible] / [illegible]، [illegible] 24 މޭ 2019 ދުވަހު 23:20 [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 25 މޭ 2019 ދުވަހު 08:30 [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 58.07 ގެ އާއި [illegible] ނަންބަރު 58.08 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 58.07 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] [illegible] 9.5668 ގްރާމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ނަންބަރު 58.07 [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި

---

[1] A155693

137 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި ހަވާލާދީ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ މައްޗަށް ހެރޮއިން ޓްރެފިކިން ކުރުމުގެ ދަޢުވާ ކޮށްފައިވެއެވެ.

3. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ދަޢުވާ ކުރުމުން އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 108/ESC/2019 ޤަޟިއްޔާގައި ބަލާފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 108/ESC/2019 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮށްފައިވެއެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ދަޢުވާ އާއި އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޚުލާޞާ

4. [illegible] / [illegible]، މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް 24 މެއި 2019 ދުވަހުގެ 23:20 [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 25 މެއި 2019 ދުވަހުގެ 08:30 [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 58-07 ގެއާއި [illegible] ނަންބަރު 58-08 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 58-07 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] [illegible] 9.5668 ގްރާމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 58-07 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި ހަވާލާދީ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ މައްޗަށް ހެރޮއިން ޓްރެފިކިން ކުރުމުގެ ދަޢުވާ ކޮށްފައިވެއެވެ.

5. މާޅޮސްމަޑުލު އުތުރުބުރި ދުވާފަރު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/E8C/2019 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ:

"ދައުލަތުން އިސްބާތު ކުރެވުނު ކަންކަމުގެ އަލީގައި ހުކުމްކުރަން،

(1) ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ގުޅިގެން 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ނިސްބަތްކުރެވުނު ތުހުމަތުގައި މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް (A155693) ގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމުން ހަމަ ޝަރުޢީން ޞައްޙަ ކުރުމުގެ ކުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުގެ ޝައްކު ނުވާ މިންވަރަށް މިހާރު ސާބިތުކުރެވިފައިވާތީ ކަނޑައަޅައި

(2) މިކަމުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް އަދަބަށް ޖަލަށްލުމާއެކު -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާކުރުމަށް ހުކުމްކުރީމެވެ

(3) މި ފައިސާ ދައްކަން 12 ޖަނަވަރީ 2023 އިން ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ގޮތެއްގައި އިންސާފުން ދައުލަތުގެ ޚަޒާނާއަށް ދައްކަން އަންގައި

(4) މި މައްސަލައިގައި ހިފެހުން މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް 33 (ތޭތިރީސް) ދުވަސް ވަނީ ބަންދުގައި ހޭދަކޮށްފައިވާތީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 186 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ބަންދުގައިހުރި މުއްދަތު އުނިކުރުމަށްފަހު، މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ޖަލުގައި ހޭދަކުރަންޖެހޭނެ މުއްދަތަކީ 24 (ސައުވީސް) އަހަރު، 10 (ދިހައެއް) މަސް، 27 (ހަތާވީސް) ދުވަސްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކުރީމެވެ." މިގޮތައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުން ނުކުތާތައް

6. އިސްތިއުނާފުވި މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅާ އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވައިފައެވެ. އެގޮތުން، ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

6.1 ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ދީފައިވާ އިޢުތިރާފުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ރުޖޫޢަވެ، އިޢުތިރާފުން ރުޖޫޢަވީ ސަބަބަކީ ހެކި ހަދަގައި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ސާބިތުކޮށް ދިފާޢުގައި، ތަޙުޤީޤުގައި އިސްތިއުނާފުވި ފަރާތުން ދީފައިވާ ބަޔާން އިޢުތިރާފުން ބަލަން

އެއްވެސް ކަމެއް ފެންނަން ނެތްއިރުވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ތަފްސީލު ބަޔާނަކާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1،3،4 ނަންބަރާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) އާއި މުޅިން ޚިލާފަށް ނަގާފައިވާ ބައްޔަކަށް (ބަންދުގެ ގޮތުން ކަނޑައެޅި މަޖިލީހުގައި ވަޒަނުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގަވާއިދު ފެންނަން އޮތް) ދީފައިވާކަން ބަލައިނުގަނެ ކަން ސާބިތުކުރެވިފައިވާތީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާކަމަށްވެސް ބުނެފައި ނުވާތީ އެވެ.

6.2. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ހިމާޔަތުގެ ދަށުން މަސްލަޙަތު އެއްވެސް އެއްޗެއް ފާރަވެރިކުރެވިގެން، މަސްލަޙަތުގެ ހިމާޔަތް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ބޯހިމުގައި ކަނޑައަޅައި ކަން ސާބިތުކުރެވިފައިވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ނަންބަރު 2012/SC-A/23 މައްސަލަ އާއި ނަންބަރު 2016/SC-A/21 މައްސަލަ އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/49 ނަންބަރު 2018/SC-A/400 މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ ނިންމުމެއްކަމަށް ފެނިގެން ދިމާވާކަމަށް ބެލެން ނުހުރުމާއި ނުވާތީ އެވެ.

6.3. ދައުލަތުގެ ހުށަހެޅުމުގައި ހުރި ސިފައެއް ފުރުޞަތުދިނުމުގައި އަމުރުކުރުމާއި ގުޅުމުގެ ވޯޓު ދިނުމަކުން ހުށަހެޅި މަޖިލީހުގައި ވަޒަނުކޮށް ސާބިތުކުރެވިފައިވާތީ، މާނަކުރުމުގެ ނަމުގައި ބައްޓަންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/03 މައްސަލަ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/04 އާއި ނަންބަރު 2015/HC-A/10 މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ދިމާވާ ގޮތަކަށް ބެލެން ނުހުރުމާއި ނުވާތީއެވެ.

6.4. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ދިފާޢީ ހުށަހެޅި ހުށަހަޅަން އެއްވެސް ވަކިކަން ދިޔައުމަކަށް ދަޢުވާކުރެވުނުއެވެސް ނެތި، ސަފީރުގެ މަޖިލީހުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މަސްލަޙަތުގެ ތެރެއިން އެއް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅިގެން ދެއްކި ސިފައެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އެއްވެސް ދަރަޖަކަން ދަޢުވާކުރުމަކާ ނުވައި ކަން ސާބިތުކުރެވިފައިވާތީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51

ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/104 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމާއި [illegible] ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ނުކުތާތައް

ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

7. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ މީހަކު ބުއްދި ސަލާމަތުންހުރެ ދޭ އިޢުތިރާފު ފިޔަވައި އެހެން އިޢުތިރާފަކީ ހެއްކެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެ ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ބޭރުގައި [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

8. ފުލުހުން ތަޙްޤީޤުން ނަގާ [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible]

ހެކިބަހުން އެނގޭކަމާއި، އެހެންކަމުން މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ [illegible] ބަޔާން [illegible] [illegible] [illegible] 52 ވަނަ [illegible] އާ [illegible] އެ ބަޔާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގޭކަމަށް މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

9. އިސްތިއުނާފުކޮށްފައި މިވާ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ މައްޗަށް އޮތްކަން ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭނެ ކަމަށާއި، އަދި މަސްތުވާ ތަކެއްޗާއި އެ ތަކެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގޭކަން މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހޭކަމަށް، [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.

10. މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] އެ [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ [illegible] ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.

ތިންވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

11. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] ނިންމާފައިވާ މަދަނީ މައުޟޫޢުގެ މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތުކުރުމުގައި ހެކިބަހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި [illegible] ކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/03 ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/04 ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ފަނޑިޔާރުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލަށް ބަލާއިރު، [illegible] ކަނޑައެޅުމުގައި [illegible] 58-08 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-07 [illegible] ޤަބޫލުކުރެވޭތީއެވެ.

12. ދައުލަތުގެ [illegible] ދަޢުވާގެ [illegible] ބަލައިގެން [illegible] [illegible] [illegible] 58-07 [illegible] ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި މި ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، [illegible]

މަތީ މަރުޙަލާގެ އެއްވެސް ނިންމުމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

[illegible]

13. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ދިފާޢީ [illegible]، [illegible] އަދި [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] އެއްވެސް އެއްޗެއް ގެނެސް މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލާ އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible]، އޭގެ ތަފްސީލު ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ވެސް [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

14. [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

15. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible]،

އިދިކޮޅު ޚަޞްމާ ކުރިމަތިލާ ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ [illegible] [illegible] އަސާސީ [illegible]، [illegible] [illegible]

ފަރާތުން [illegible] [illegible] އޮތް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ތަޙްޤީޤުކުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އޮތް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅިގެން [illegible]

[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އޮތް ކަސްޓަޑީއާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]، [illegible] [illegible] އޮތް ކަސްޓަޑީއާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އޮތް

ކަސްޓަޑީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އޮތް ކަސްޓަޑީގައި [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

16. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތް ކަސްޓަޑީގައި [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އޮތް ގޮތުން [illegible] އަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތެއް ކަމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސުވާލު އުފައްދާ ބާވަތުގައި އެކަމަށް ޔަޤީންކޮށް [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅޭނެ ކަމަށް މުޙައްމަދު އިސްމާއީލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

17. ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ބެހޭ

18. މުޙައްމަދު އިސްމާއީލްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible]

19. [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] 30 ގައިވާ "[illegible]"

އިން އެކަން އެނގޭކަމާއި، މުޖުތަމަޢު އިސްލާހުވުމުގެ ހާލަތުން ވަކިވާނޭ ނުވަތަ ބަދަލުވާ ބާރުއަޅައިދިނުން ނިންމުމަށްފަހު، ހައިކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ ބަލަން ޤަބޫލުކުރުމަށް ނިންމިއަދަބު ކަނޑައަޅައިދޭން ފެނިގެންވާތީއެވެ.

20. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މުޖުތަމަޢު އިސްލާހުވުމުގެ ހާލަތުން ވަކިވާނޭ ބަދަލުތަކެއް ދަށް ހައިކޯޓުގައި ދިނުމާވެސް ބަދަލުތަކެއް ކަމުގައި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އިސްތިއުނާފު އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ޤަރާރުވެފައި ނުކުތާއެއް ކަމުގައިވާނީ އެ ނުކުތާ ބަލައި ނިޔާކުރުމަށްފަހު ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ފެނިގެންވާތީއެވެ.

21. ބަދަލުގެ ބޭނުމަށް އިސްލާމް ބަޔާނުން ނުކުތާއަށް ރައްދު ދެމުން ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެވޭ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވޭ، ޙުކުމްކުރުމަށް ދައުލަތައްގެ އަންގަރައި ދިރާސާން ބަލަހައްޓަންވާނެކަމާއި، އަދި ދައުލަތައި ގެދޮރުން ދައުލަތަށް ހާލަތުންނާއި ދައުލަތާ ހާލަތުން ޤާނޫނު ޙުކުމް ދިއްނޭޓަށް ކަމާއި، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވޭ ސަރުކާރުގެ މަޤާމުގައި ދައުލަތާއި ފަރާތަކާހިނގާ އަޅާ ނުވަތަ އަޅާއި މަސައްކަތު ތަޢުލީމީ ކުރިއެރުމަށް އެ ތަޢުލީމީ ބަދަލުތަކާއި ޢަދިލުކަމާއި ނުދެކެވޭ ފުރު ބަޔާންކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެކަމާއި، އެ އަމާޒުގެ ދަށުން އަޅާއި މަސައްކަތުގެ ތަޢުލީމީގެ ބަލަހައްޓަންވާނެ އަޅާއި މަސައްކަތު ތަޢުލީމީ ކުރިއެރުމަށް ކަން އުނިވީ ކަމަށެވެ. މިގޮ އިތުރުން، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވޭ ހުކުމްގެ ގޮތުގައި ހުރުން ބައެއް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ދި ނުވަތަ ތަޢުލީމީ ބަލަހައްޓަން ބަލަހައްޓަންވާނެކަމާއި، އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނަގާ ހުކުމްގެ ވަރަކަ ކަމާއި، ތަޢުލީމީ ކުރިއެރުމަށް ދިރާސާ ފުރުޞަތު މަސައްކަތުގައި ދި ބަޔާނުން ނުވަތަ ދައުލަތް ވަރަކައް އަދި ތަޢުލީމީ ނިޔާވުން ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

22. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ބައިން އޮޅުމެއް ނުވަތަ ފިޔަވަޅު ތަޢުލީމީ ބަދަލުގައި، ސަޤާފީ ޢިލްމީ ފަސޭހަކަމާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެ ހާލަތުގައި އުނިކަމެއް

ދަޢްވާ ވާހަކަދެއްކެން އަމަލުން އަމަލަކީ ވަގުތީގޮތުން ދިޔަ [illegible]، މި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތު
އިސްތިހާރު ދެއްކި ވާހަކަ [illegible]، ޝަރީޢަތަށްވާތީއާއި، ޝަރީޢަތް ނަންބަރު 84 ގައި
ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާނުގައި މުތުހަމު އިސްތިޤުރާރު ސާބިތުވި އިތުރުގޮތެއް ނެތްކަން [illegible]، އަދި ބަޔާނު [illegible]
[illegible] އަދި ބަޔާނުގައި ސާބިތުކުރަން ޝަރީޢަތަށްވާތީ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

23. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-N-A/06 (**އަޙްމަދު [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**) ޤަޟިއްޔާގެ 13 ވަނަ ނުކުތާއިން 17 ވަނަ ނުކުތާއަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް [illegible] އިޖުރާއާތުގެ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާނުގައި [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މި [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] ސާބިތުކޮށްފައިވާ [illegible] 25 މެއި 2019 ގައި [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

24. ދެވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވޭ، [illegible] ސާބިތުކުރަން [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible]

ނިންމީވެސް، މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ އިޢުތިރާޟަކީ ހެއްކެއް ކަމަށް ބަލައިގަންނަކަމަށާއި، [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްލައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، [illegible] މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްއާ [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްލައިވެއެވެ.

ތިންވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

25. މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްލައިވަނީ [illegible] ފާސްކުރުމުގައި [illegible] ހަރަކާތްތެރިވި މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހެކިބަސްދެމުން [illegible] [illegible] 58-08 ގޭގެ [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-07 [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 52 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-08 [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] 58-08 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-08 [illegible] [illegible] 58-07 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-08 [illegible] [illegible] [illegible] 58-07 [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] ކަމަށް [illegible] ފާހަގަކޮށްލައިވެއެވެ.

ހައިކޯޓުގެ ނިންމުމާއި ސަބަބު

26. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) ގައި އޮތީ ދަތުރުފަތުރުކުރުމާއި ވަޒަންވެރިވުމުގެ މިނިވަންކަމުގެ ޙައްޤުގެ ވާހަކަކަމާއި، އެ މާއްދާއާ ދެކޮޅު ކޯޓުގެ ނިންމުން ޚިލާފުވާކަމުގެ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ ތެރޭގައި ނެތްކަމަށް ހައިކޯޓަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

27. ދިރާގު ހިއްސާގެ ހިޔާރަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ހައިކޯޓުން ބަލާއިރު، ފާހަގަކޮށްލަން ދިރާގުގައި 4 ހިޔާރު ހުށަހަޅައިދީފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލުކުރުމާއި ގުޅުން މި ނިންމުމުގައި އަދި އެއްބަޔަކު ކުރިމަތިލާ އަދި އޮތްކަމާ ގުޅިގެން ކަމަށާއި، އަދި އޮތުމަށް ދިރާގު ހިއްސާގެ ޝަރީޢަތުގެ ހިނގާފައިވާ، އަދި އޮތުމަށް ތަޙުޤީޤު ބަލައިދިނުން ފާހަގަކޮށްލާނަމެވެ. ހިސާބުކޮށް އެއް މުއްސަނދިވެރިކަމާ ބެހޭ ނިޒާމު ސާބިތު ކުރުމަށް. އަދި އޮތުމަށް ތަޙުޤީޤު ދިރާގުގެ ބައިނަލް އަޤުވާމީ ޝަރީޢަތުގެ ހިއްސާ ދިރާގުގެ ހިޔާރުތަކުން، މުޢާމަލާތް ސާބިތު ކަމަށް ދަށުން ނިންމާފައި މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލު ދިރާސާ ގައިން މުސްތަޤްބަލުގެ ޤާނޫނީ އަދި ހިއްސާ ހިޔާރުކަމުގެ، މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލުގެ ވަޒީފާ އަދި އިޖުރާއަތުގެ އެއްވެސް މަސްއޫލިއްޔަތު ޝަރީޢަތުގެ ދަށުގައި (މުޢާމަލާތު މަސްއޫލް) އެއް، ތަޙުޤީޤުގައި ފާހަގަ އިޖުރާއަތު ކަމުގެ މާއްދާ އަދި މުއައްސަސާ އަމަލުކުރަން ސާބިތުވާ ކަމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި، އަދި އޮތުމަށް މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލުކުރުން ސާބިތުކުރުމަށް ނިޒާމުކަމަށް ޝަރީޢަތުގެ ދަށުގައި ހިއްސާ ދިނުމަށް މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލު ދިރާސާގެ ގޮތް ގެޔަށް މުސްތަޤްބަލުގައި ވަޒީފާ ފޯނު ހިއްސާ މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން ބިން މަސައްކަތުގައި މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލު ނުދީ އަދި އޮތުމަށް އިޖުރާއަތުކަމަށް ނިޒާމު، މުސްތަޤްބަލުގެ ޝަރީޢަތު އެއްގޮތަށް މުޢާމަލާތު އިސްތިޢުމާލުކުރުމަށް ސާބިތުކުރުން ހަމައެކަނި ނިޒާމު ޤަރާރު ކަމަށް ހައިކޯޓަށް ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

28. ޝާހިދުން އޮތް ކަސްޓަމަރު ގުޅިގެން ސަރަޙައްދު ނިޒާމުގެ ދެވަނަ 50-3 ވަނަ ނުކުތާގައި ދަށުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޝާހިދުން އޮތް ކަސްޓަމަރު މުޢާމަލާތު ފޯނު ނަންބަރަކުން ނިޒާމުގެ ދަށުން ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވާ ޝާހިދުން އޮތް ކަސްޓަމަރުގެ ބައިނަލް އަޤުވާމީ މުޢާމަލާތުކަމަށް،

[illegible] ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އަދި ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރިފަރާތުގެ ވަކީލުގެ [illegible]

29. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/ESC/2019 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ [illegible] [illegible]

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުވެފައިވޭތޯ ބެލުން

30. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"48. ހައްޔަރުކުރެވޭ ނުވަތަ ބަންދުކުރެވޭ ވަގުތު، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެ މީހަކާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ހ) އެ މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު ވަގުތުން އެ މީހަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި ގިނަވެގެން ސައުވީސް ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު ލިޔުމުން އެ މީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެ މީހަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި ލަސްނުކޮށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދައި، އެ މީހަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ފުރުސަތު އެ މީހަކަށް ފަހިކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ނ) ތިމާއަކީ ކާކުކަން އަންގައިދިނުން ފިޔަވައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މީހަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] އެ މީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވާ ވަގުތު ޤާނޫނީ ވަކީލަކާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް، އެ ވިޔަސް ކުރެވެން އޮތް ކޮންމެ ކަމެއް ކުރުމަށްފަހު، ހަމައެކަނި އެ ޝަރީޢަތަކުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށް ހުއްދަ ދީފައިވާ ވަގުތެއްގައި، ނުވަތަ އެކަމަށް ނިޔަތެއް ނެތި ސަބަބެއް ނުވާނަމަ އެ ވިޔަސް ލާޒިމުކުރެވިފައިވާ ޙައްޤުތައް ދިނުމަށް މަޖުބޫރުވާނެއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

31. މުޙައްމަދު އިސްތިއުނާފުވެރިޔާގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އޭނާގެ ފަރާތުން ތަޙުޤީޤުގައި ދީފައިވާ ބަޔާނަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަކާނުލައި ނަގާފައިވާ ބަޔާނެއް ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އެ ބަޔާން ސަބަބަކީ، ބަންދުކުރުމުން ގޮތުން ޤާނޫނުގެ މަޖުބޫރުގެ ހައްދުން ދިފާޢުގެ ބަންދުކުރި ކަމަށް، އޭނާގެ ޙައްޤުތައް އޭނާއަށް ވިދާޅުވުމުގެ ބޭނުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިނުވާކަމަށް ކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މުޙައްމަދު އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުގެ ބަޔާން ދިނުމުގައި "ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ބޭނުމެއް ނުވޭ" އިން ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި ފުލުހުން "ފުލުހުން އިންޓަރވިއު" ގެ ތެރެއިން "ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުގެ އިންޓަރވިއުން ދިނުމަކާއި ބަޔާން ނެގުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ބޭނުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުގެ ބަޔާނުގައި ވަކީލަކު ނުލާ ބަޔާން ނެގުމަށް އެއްބަސްވެ ސޮއިކޮށްފައި ވެއެވެ. މި ގޮތުގައި، މުޙައްމަދު އިސްތިއުނާފުވެރިޔާގެ ޙައްޤުތައް ބަޔާންކޮށް ދީފައިވާކަން ސާބިތުވެއެވެ. ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ބޭނުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހު މުޙައްމަދު އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ފުލުހުންގެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދީފައިވާކަމީ އޭނާ އިޚްތިޔާރުކޮށްގެން ކުރި ކަމެކެވެ. މުޙައްމަދު އިސްތިއުނާފުވެރިޔާގެ ޙައްޤުތައް ބަޔާންކޮށްދީ، ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ބޭނުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާ ބަޔާން ލިބިފައިވާތީ، އޭނާގެ ޙައްޤުތައް ހަނިކޮށްފައިނުވާކަން ސާބިތުވެއެވެ. މިހެންކަމުން، އެކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވާ ގޮތަށް ބަޔާން ނަގާފައިނުވާތީ، މުޙައްމަދު އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންވާ ޙައްޤުތައް ކަމެއް ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި އަދާނުކުރާ ކަމަށް ސާބިތުވާ ގޮތް ނުވެއެވެ.

ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1،3،4 އަދި އެ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާ ކަމަށް ބުނާ ބުނުން

32. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"168. (ށ) ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ އެއްބަސްވުމަކީ ޖިނާއީ ދަޢުވާތަކާ ގުޅިގެން އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ލިޔުމަކުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

1. ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއާއި [illegible] [illegible] [illegible]؛
2. މުތުހަމުގެ [illegible] ނަމާ އެޑްރެސް؛
3. މުތުހަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛
4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛
5. ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛
6. ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛ އަދި
7. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ނ) ޖިނާއީ [illegible].

(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 30 (ތިރީސް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މިފަދައިންނެވެ.[2]

33. މި ނުކުތާގައި [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible]. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް، [illegible] [illegible] [illegible]

---

[2] [illegible]

ނޫންކަން އެ މާއްދާގެ އިބާރާތުން އެނގެއެވެ. އެ މާއްދާގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަޑާއި [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible]. އެ މާއްދާގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ، ހެކިބަހުގެ [illegible] އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިއީ މުޙައްމަދު އިސްމާއިލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

34. މީގެ އިތުރުން، މުޙައްމަދު އިސްމާއީލުގެ ހަވާލުން ދެން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އެވެ. މި މައްސަލަ [illegible] ކޯޓުގައި ހިންގިއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 168 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އޯޑިއޯ ވީޑިއޯ ޓޭޕު [illegible] ނުވަތަ [illegible] ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން އެ ފަރާތްތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

35. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ **[illegible] [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤަޟިއްޔާ**[3] ގެ [illegible] [illegible] [illegible] 14 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

"ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި [illegible] ދެކެމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

---

[3] 2021/HC-N-A/06

36. މި މައްސަލައިގައި އޮޑިއޯ [illegible] ސަބަބެއް [illegible] އެނގޭކަން ނެތެވެ. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] ބަޔާނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "[illegible] މަސްތުވާތަކެއްޗާއި [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible]. 24 [illegible] 2019 ދުވަހު 21:15 [illegible] [illegible]." [illegible] [illegible].

[illegible]

37. މި [illegible]. މި [illegible]

[illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެހެންކަމުން،

މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] އެހެންކަމުން، މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކުރެވެއެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

38. މުޙައްމަދު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-08 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-07 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

39. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 52 ވަނަ ނަންބަރުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވޭ،

"[illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-07 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 58-08 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "58-08 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "[illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]? [illegible] 2019 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]." [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]." [illegible].

40. [illegible] 58-08 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 58-07 [illegible] 58-08 [illegible]

[illegible]

[illegible].

[illegible]

41. [illegible]

[illegible]

[illegible].

42. [illegible] 33-13 [illegible]

[illegible] "[illegible]

[illegible]

[illegible] (Mens rea) [illegible]."

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، ދިފާޢީ ހެކިންގެ ހެކިބަހަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވަނީ ނޫންކަން އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް، ދިފާޢީ ހެކިންގެ ހެކިބަހުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ކަންކަން [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިފާޢީ ހެކިންގެ ހެކިބަހުން [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] އަހަރެން ނުދެކެމެވެ.

ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅިގެން ދެއްކި ވާހަކަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ބުނުން

43. ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅޭގޮތުން ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުން ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގެ [illegible] [illegible] ބަލާއިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސީރިއަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (C1734) [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ފުރިހަމަވެގެން ގޮސްފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމެވެ.

44. އިސްތިއުނާފުވެރިޔާގެ ފަރާތުން ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅޭގޮތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީއަކީ އެންމެ މުހިއްމު އެއް ބައި ކަމުގައި، ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގައިވާ [illegible] އެތަކެތި [illegible] ގޮތާއި މަޢުލޫމާތު ސަރަޙައްދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފުރުސަތު ނުލިބި [illegible] [illegible] ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގައިވާ މަޢުލޫމާތުގެ ޞައްޙަކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ޓަކައެވެ.

45. މީގެ އިތުރުން، ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތާރީޚު [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ [illegible] ފާހަގަކޮށްފައި، ނަމަވެސް، އެތަކެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް އިސްތިއުނާފުވެރިޔާގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރައްވައެވެ. ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގައިވާ މަޢުލޫމާތު [illegible] [illegible] ނޫންކަމާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. އަދި، [illegible]

ވެސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރެކްޓިސް ޑައިރެކްޝަން އޮތްގޮތުން އަމަލުކުރެވިދާނެ ދެގޮތް ކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

46. [illegible] [illegible] ފަރާތުން ވާހަކަދައްކާފައިވާ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރެކްޓިސް ޑައިރެކްޝަން ގައި [illegible] ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ކަސްޓަޑީއާ ގުޅޭ ސުލޫކު [illegible] ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible]

47. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި އުފައްދާފައިވާ ސުވާލަކީ، [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރެކްޓިސް ޑައިރެކްޝަނުގައި [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible]

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

48. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އެކުގައި ބަލާއިރު [illegible] އެއްވެސް [illegible]، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭފަދަ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ޙުކުމް

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުރުމުން، [illegible] [illegible] [illegible] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/E8C/2019 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރަންޖެހޭފަދަ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރައްވައިފި.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމްކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ފަހްމީދާ

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު